

Jaké látky jsou vhodné pro film?

Bohaté na kontrasty

Vhodným námětem pro film, který má publikum zaujmout, je cokoli, co je pro diváka, na něhož film cílí, neobvyklé, důležité či nevšední.

Působivý materiál se mnohdy zrodí při střetu s cizím světem nebo při střetu dvou rozdílných světů. Rodí se také v důsledku obráceného úhlu pohledu na známý, každodenní život.

Střet s cizím světem: ve vykřičené čtvrti dojde k založení kláštera; žebrák vyhraje v loterii 50 milionů; kariérista dostává výpověď; mimozemšťan přistane na Zemi.

Střet dvou rozdílných světů: kariéristka se zamiluje do tuláka; muž se vydává za ženu (nebo naopak); stará panna si musí poradit s malým chlapcem.

Pozměněný úhel pohledu na známý, každodenní život: řadového zaměstnance v práci dlouhodobě přehlíží a on se po dalším takovém incidentu rozhodne podat výpověď a vzít život do vlastních rukou. Na to, co doposud zažíval, se začne dívat jinýma očima. Už mu to nepřipadá normální. Kdosi se vzdá slibné kariéry, začne se věnovat něčemu úplně jinému a připadá mu to normálnější než jeho předchozí život.

Dramatická látka nečeká, až se jí dostane pozornosti, ona pohledy přitahuje. Zaujímá diváky svou výstředností, jako kdyby šlo o nějaký nápadný plakát.

Strhující

Jako uchvacující vnímá publikum vždy takové látky, které zaujmou jeho smysly, intelekt nebo apelují na morální citění — jde v nich o vyřešení záhady, o dosažení vítězství nebo o angažování se v nějaké záležitosti, či o oběť pro nějakou věc, která stojí za to.

Diváckou duši ovšem upoutají i látky s hrůzostrašným, děsivým, či dokonce krvežíznivým obsahem nebo všelijaká ztvárnění zla.

VCÍTĚNÍ

- **VYŘEŠENÍ ZÁHADY:** Kdo by mohl být pachatelem? Vrahem? Ten cizí chlápek, který noc co noc uspává hlídacího psa?
- **DOSAŽENÍ VÍTĚZSTVÍ:** Veškerý boj o vlastnictví, např. o majetek, o milenkou, o rozsudek u soudu. Ve většině napínavých příběhů figuruje souboj s nepřítelem, s hrozcím nebezpečím nebo s nějakou nepříznivou situací. Dva muži soupeří o jednu ženu, matka bojuje o své dítě, hrdina se potýká s temnými mocnostmi.
- **ANGAŽOVANOST:** Učitel bojuje za úroveň vzdělání svých studentů. Lékař bojuje za zdraví svých pacientů.

12

OTŘESENÍ

I v případě, že protagonista příběhu nedosáhne svého cíle, tedy je poražen, dokáže popis tohoto neúspěchu publikum upoutat. Představte

si nevydařený život ženy v domácnosti nebo eskapády bláznivého strýce, který se po zhroucení svých životních plánů stává přítěží pro svou rodinu, až ho manželka jeho synovce nakonec umístí do domova důchodců. Nebo ještě o něco dramatičtější příběh (z Boccacciova Dekameronu): Vznětlivý otec zabije milence své dcery a pošle jí jeho srdce na zlaté misce; ta ho však přelije otrávenou vodou, vypije ji a zemře.

Ukončené

Zda je látka vhodná pro napínavý příběh, poznáte i podle toho, jestli má konec. Na rozdíl od skutečných událostí mají náměty vhodné ke zfilmování vždy nějaké rozuzlení, nějaký závěr, který o všem rozhodne a celý příběh uzavře. Ve skutečném světě zůstávají problémy často nevyřešené. Jenže ve filmovém příběhu tomu tak není! Tady to vždy nějak skončí — ať už dobře, nebo špatně. Děj musí být nutně konzistentní, a toho autor docílí pouze tehdy, má-li před očima jeho vyústění. Pouze s ohledem na vyústění ho může vystavět tak, aby byl nakonec nezpochybnitelný, jako matematický důkaz. Stejně jako v matematickém důkazu má totiž v napínavém příběhu všechno nějakou souvislost a nic neprobíhá — často na rozdíl od reálného života — paralelně vedle sebe bez vzájemného vztahu. (Ve skutečném světě mohou dvě rodiny žít na opačném konci města a za celý život se nikdy nesetkat. Pokud se však takové dvě rodiny objeví v příběhu, a stanou se tak jeho protagonisty, které můžeme vidět na filmovém plakátě, budou spolu mít co do činění, ať už přímo, nebo prostřednictvím společných známých. V příběhu se totiž nic nevyskytuje jen tak, ale všechno se všim vždy souvisí.)

Vhodné pro prezentaci před publikem

O tom, zda se námět hodí pro dramatické zpracování, rozhoduje, nakolik jej za poutavý a nevšední považuje cílové publikum. Například hýčkané děti vyrůstající v bezpečném prostředí sní o tom, že vyrazí do světa a zažijí divoká dobrodružství, kdežto děti v nepřívetivém prostředí, které neustále narušuje jejich pocit bezpečí, sní o idylických poměrech. Sytí vnímají dobrodružství a strádání jako poutavé. Hladoví vidí mimořádnost v jídle a luxusu. Abychom určili onu mimořádnost, která se hodí jako námět pro dramatický příběh, musíme tedy vědět, co považuje za mimořádné publikum, kterému chceme příběh vyprávět.